

**ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
СИСТЕМИ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПРОЦЕСІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

*Наталія Молодиченко (Мелітополь),
Світлана Танана (Переяслав-Хмельницький)*

Глобалізація та інтеграція країн, світової спільноти та Європейського співтовариства сприяє стрімкому зростанню ролі якості освіти для подальшого розвитку суспільства, а відповідно її інтенсивного реформування. З огляду на це актуалізується проблема підвищення якості процесу підготовки майбутніх педагогів, зокрема майбутніх вчителів англійської мови задля підвищення їх конкурентоспроможності, що потребує процесу ефективної реалізації компетентнісного підходу. Ефективне вирішення зазначених вище завдань уможливується за умови вдосконалення змісту освіти та його процесуально-методичного забезпечення на інноваційній основі. Якість професійної підготовки майбутнього вчителя залежить від змісту сучасної освіти, що має передбачати повноцінну орієнтацію на набуття студентами системи компетенцій та на постійне оновлення за рахунок удосконалення механізмів та їх запровадження у повсякденну практику.

Низкою нормативно-правових документів про вищу освіту визначено відповідальність за професійний розвиток педагогів, яка покладається на всіх учасників цього процесу, що зобов'язує як заклади вищої освіти і державні органи контролю якості освіти, так і безпосередньо студентів до реалізації компетентнісного підходу у процесі їх підготовки до професійної діяльності. Значення і важливість компетентнісного підходу у процесі підготовки майбутнього педагога полягає як у забезпеченні загального інтелектуального розвитку, створенні умов для реалізації прав особистості на якісну, повноцінну і неперервну освіту, так і в сприянні формуванню професійної компетентності випускників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми дослідження показав, що існує значний світовий теоретичний і практичний доробок у царині компетентнісного підходу в процесі підготовки майбутнього педагога. Багатьма науковцями України розглядалась проблема формування компетентності фахівців різного профілю. Зокрема, досліджувалася проблема формування професійно-педагогічної компетентності викладачів (Н.М. Боритко, С.О. Демченко, Л.Д. Зеленська, І.Б. Міщенко, Р.К. Серьожникова та ін.); педагогічної компетентності викладачів (Л.О. Голік,

**FORMATION IN THE FUTURE TEACHERS
OF SYSTEM COMPETENCES IN PROCESS
OF PROFESSIONAL PREPARATION**

*Nataliia Molodychenko (Melitopol)
& Svitlana Tanana
(Pereyaslav-Khmelnytskyi)*

The globalization and integration countries, of world association and European community contribute of to the rapid growth of the role of quality education for the future development of society, and in accordance its intensive reforms. Given this problem actualized improve the quality of process of preparation the future teachers, including of future teachers of English for increase their competitiveness, it require of process to effective realization of competence approach. Effective deciding of these tasks possible for conditions by the improvement of educational content and its procedural-methodical using on innovation basis. The quality of professional preparation of future teachers depends of the content to modern education, it should include of full orientation on purchase by students of system competences and permanent updating by improving the mechanisms and their using in everyday practice.

A number of legal documents about higher education defined of responsibility for the professional development of teachers, which relies on all participants of this process, which obliges as institutions of higher education and state government agencies monitoring the quality of education and students directly to the realization of competence approach in the process of preparation to the professional activity. The mean and importance of competence approach in the process of preparation of future teachers is as in ensuring of general intellectual development, formation of conditions for the realization rights of personality to quality, complete and continuous education and to promote of the formation the professional competences of graduates.

Analysis of the latest researches and publications from problems of the research showed, it is significant world theoretical and practical improvements in the field of competence approach in the process of preparation of future teacher. By many scientists of Ukraine are considered the problem of formation of competence the specialists of different profiles. In particular, explored the problem of formation of professional pedagogical competence of teachers (N.M. Borytko, S.O. Demchenko, L.D. Zelenska, I.B. Mishchenko, R.K. Serozhnykova); pedagogical competence of teachers (L.O. Golik, N.M. Loseva, A.V. Shyszko); psychological-pedagogical competences of teachers (L.O. Kalmykova, M.V. Lyla, N.I. Lisova, M.O. Orap) and others.

Н.М. Лосева, А.В. Шишко та ін.); психолого-педагогічної компетентності вчителів (Л.О. Калмикова, М.В. Лиля, Н.І. Лісова, М.О. Орап) та ін.

Зазначимо, що протягом останнього десятиліття розвинені країни Європи та світу, серед яких Австрія, Велика Британія, Канада, Нова Зеландія, Литва та інші започаткували практику ґрунтовної дискусії, яка й досі триває на міжнародному рівні, навколо того, як дати людині належні знання, вміння та компетентності для забезпечення її гармонійної взаємодії з технологічним суспільством, яке швидко розвивається. Відомі міжнародні організації, що нині працюють у сфері освіти, останніми десятиліттями вивчають проблеми, пов'язані з появою компетентнісної орієнтованої освіти. Серед них – ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, ПРООН, Рада Європи, Організація європейського співробітництва та розвитку, Міжнародний департамент стандартів тощо.

На думку сучасних педагогів, саме набуття життєво важливих компетентностей уможлиблює орієнтування людини у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, в умовах швидкоплинності розвитку ринку праці, подальшому розвитку освіти. Компетентнісно орієнтований підхід до формування змісту освіти став сучасним концептуальним орієнтиром шкіл зарубіжжя і причиною дискусій як на міжнародному, так і на національному рівнях різних країн. Оскільки важливим є усвідомлення самого поняття компетентності і того, що має бути результатом навчання.

У багатьох світових країнах на сьогодні переглянуто та внесено зміни до навчальних програм, що спрямовані на створення підґрунтя для того, щоб основні результати навчання базувались на досягненні майбутніми фахівцями необхідних компетентностей. Так, наприклад, у Канаді більшість науковців говорять про необхідність визначити, відібрати та ґрунтовно ідентифікувати обмежений набір компетентностей, які є найважливішими, інтегрованими, ключовими. Реалізуючи такий підхід, зарубіжні науковці дійшли висновку щодо ключових (найвагоміших та інтегрованих) компетентностей, які сприяють досягненню успіхів особистості в житті; сприяють підвищенню якості суспільних інститутів; відповідають різноманітним сферам життя.

Саме поняття «ключова компетентність» є багатограним, оскільки його визначення і трактування становить предмет дискусій у сучасному науковому світі. Міжнародна комісія Ради Європи в своїх документах розглядає поняття компетентності як загальні або ключові, базові вміння, фундаментальні шляхи навчання, ключові кваліфікації, кроснавчальні вміння або навички,

Point out, that during the last decade developed countries of Europe and the world, including Austria, Britain, Canada, New Zealand, Lithuania and other practices started of practice thorough debate that still continues at the international level around how to give of person to proper knowledge, skills and competence for ensuring it harmonious interaction with technological society that is developing rapidly. The know international organizations that are currently working in education in last decades studying of the problems connects with the appearance of competence oriented by education. Among them – UNESCO, UNICEF, UNDP, Council of Europe, Organization for European Cooperation and Development, International Department of standards.

According to modern teachers is life's importance competences allows of orientation of personality in modern society, information area, in conditions of terms of the labor market, further development of education. The competency-oriented approach to formation of the educational content became a modern conceptual guide of foreign schools and cause of discussions as at the international and national levels in different countries. As important is the awareness of the concept of competence and what should be the result of education.

In many world countries of the today reviewed and amended the changes to educational programs, its directions on formation of background for main results of study were based on achieving of future specialists of required competences. For example, in Canada, the most scientists say about the need to identify, to select and correctly identify a limits set of competences, the most important, integrated, professional. Realization this approach, foreign scientists have concluded on the professional (the most important and integrated) competences that contribute to individual success in personality life; enhance the quality of public institutions; correspond to different spheres of life.

Exactly the concept of «professional competence» is multifaceted as its definition and interpretation is a matter of debate in the modern scientific world. The International Commission of the Council of Europe in their documents considers the concept of competence as general or professional, basic skills, fundamental ways of teaching, professional qualifications, ability or redder training skills, key ideas, reliance or basic knowledge. Competences include of the individual's ability of person to perceive and respond to individual and social needs, the complex of attitudes, values, knowledge and skills.

Professional competences are the main common of concepts that is disaggregated in complex knowledge, skills, values and relationships by training sectors and spheres of life of students. They are: autonomous activity; using interactive tools; ability

ключові уявлення, опори або опорні знання. Компетентності передбачають спроможність особистості сприймати та відповідати на індивідуальні й соціальні потреби та комплекс ставлень, цінностей, знань і навичок.

Ключові компетентності становлять основний набір найзагальніших понять, які слід деталізувати в комплекс знань, умінь, навичок, цінностей та відношень за навчальними галузями та життєвими сферами студентів. На активізацію діяльності майбутніх педагогів як суб'єктів навчальної діяльності у процесі професійної підготовки спрямований компетентнісний підхід, в основі якого лежить ідея діяльнісного (активного) характеру змісту освіти. При компетентнісному підході навчальна діяльність спрямована на інший результат – формування в суб'єктів навчання системи компетенцій. Зміст останніх включає в себе їх особистісне ставлення до предметів та процесів, що є необхідними для продуктивної діяльності щодо них.

Успішне формування у майбутніх педагогів системи компетенцій у процесі професійної підготовки відбувається за умови, коли вищі навчальні заклади та система професійної освіти в цілому надають перевагу творчості та інновації, забезпечують відповідні навчальні практики, беруть участь у різноманітних важливих на міжнародному рівні дослідженнях, що спонукає студентів до активності в соціальному житті країни. Найскладнішим є введення елементів пошукової діяльності у навчання іноземних мов. При навчанні іноземної мови надто мало розроблені питання самоконтролю, а між тим у роботі з оволодіння навичками самоконтроль є доречним та можливим. Все більшого значення набуває принцип корисності знання для практичної діяльності людини, а звідси й підвищення інструментально-перетворювальної ролі досвідного знання, тобто знання, породженого фактами в їхньому чистому вигляді.

Проблема формування у майбутніх педагогів системи компетенцій у процесі професійної підготовки є актуальною. Сучасний стан і тенденції підготовки педагога до професійної діяльності полягають у компетентнісно орієнтованому підході, ключові компетентності якого та аспекти їх здобуття відповідають визначенням, відображеним у міжнародних освітніх документах.

Перспективами подальших наукових розвідок у даному напрямі вважаємо більш ґрунтовний розгляд особливостей та практичних методик реалізації компетентнісного підходу та його складових у процесі підготовки майбутнього педагога, а також систему поточного контролю результатів реалізації даного підходу в системі вищої освіти України.

to function in social heterogeneous groups. This classification defines the criteria underlying the main list of key competences. On the activation of future teachers as subjects of study activities in the process of professional preparation directed of competence approach, it based on the idea of active character of educational content. During competence approach of study activity directing on other result – the formation of system of learning competences. Content of last includes past and their personal relationship to objects and processes that are necessary for productive activity for them.

The successful formation in the future teachers of the competence's system in process of professional preparation is provided for conditions, when higher educational establishments and system of professional education in general prefer to creativity and innovation, its provide of relevant educational practice, taking part in different important on internationally level of researches, that encourage of students to activity in the social life of country. The most difficult is the introduction of elements of search activity in learning foreign languages. The most difficult is the introduction of elements of research activity in study foreign languages. During learning a foreign language too had developed of questions self-control, and yet in the work with mastering the skills of self-control is appropriate and possible. The most important mean to be of principle of utility knowledge for practical human's activity, and hence increasing of instrumental- transformational role of experiential knowledge, that knowledge, it generated by the facts in their pure form.

The problem of formation of future teachers in the system competencies in the process of professional preparation is important now. The modern state and trends of teacher preparation to professional activity consists in competency oriented approach, key competences and aspects which correspond to the definition of competition, reflected in international educational documents.

Perspective for further of scientific researches in this direction is considered more thorough consideration of practical peculiarities and methods of realization of competence approach and its components in the process preparation of future teacher, as well as the current control system implementation results of this approach in higher education in Ukraine.